

Atıf/ Citation

Kulu, M. Mustafa. "New İsrailiyyat: The Jewish and Israeli Studies in the East." *İsrailiyyat: İsrail ve Yahudi Çalışmaları Dergisi*, no.8 (Yaz 2021): 148-157.

NEW İSRİLİYYAT: THE JEWISH AND ISRAELI STUDIES IN THE EAST

M. Mustafa KULU

Doktora Öğrencisi, Arş. Gör., Uluslararası İlişkiler Bölümü, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye

Ph.D. Student, Res. Asst. Department of International Relation, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Selçuk University, Konya, Turkey

<https://orcid.org/0000-0002-6625-3727>

<mmkulu@gmail.com> <mkulu@selcuk.edu.tr>

Makale Türü: Tanıtım Yazısı

Gönderim Tarihi: 13.02.2021, Kabul Tarihi: 30.05.2021

Kulu, M Mustafa (der.)• *New İsrailiyyat: The Jewish and Israeli Studies in the East* [Yeni İsrailiyyat: Doğu'da İsrail ve Yahudi Çalışmaları]•

Ankara: Nobel Bilimsel Eserler, 2020•

Sayfa Sayısı: xii+294, Cilt Tipi: Karton Kapak, Boyut: 13.5 x 19.5 cm, Dil: İngilizce, ISBN: 978-625-7126-14-4, Kağıt Cinsi: Kitap Kağıdı, Yayın Tarihi: Haziran 2020.

Kulu, M Mustafa (ed.)• *New İsrailiyyat: The Jewish and Israeli Studies in the East*• Ankara: Nobel Scientific Works, 2020•

Page Count: xii+294, Volume Type: Paperback, Size: 13.5 x 19.5 cm, Language: English, ISBN: 978-625-7126-14-4, Paper Type: Book Paper, Publishing Date: June 2020.

Bu tanıtım yazısını, tarafımdan (bundan sonra derleyen) 2020 yılında yayınlanan Türkçe ilk kitapla aynı başlığa benzer giriş yazısına sahip olmasına rağmen farklı kitap bölümlerinden oluşan Nobel Bilimsel Eserler'den çıkan *New İsrailiyyat: The Jewish and Israeli Studies in the East* adlı kitaptaki giriş ve bölümler hakkında kısa bilgi vermek için yazdım.

Bu belge ticari kullanım amacı ve içerik değişikliği dışında kaynak gösterilmesi koşuluyla yayınlanmış makalenin tüm kullanımına (çevrimiçi bağlantı verme, kopyalama, baskı alma, herhangi bir fiziksel ortamda çoğaltma, dağıtma vb.) izin veren [Yaratıcı Ortaklıklar Atf-Gayriticari-Türetilemez 4.0 \(CC BY-NC-ND 4.0\) lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/) altında yayınlanmaktadır:

This document is published under the terms of [Creative Commons Attribution-NonCommercial \(CC BY-NC\) License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/), which permits free use (such as link to the content or permission for its download, distribution, printing, copying, and reproduction in any medium) except change of contents and for commercial use, provided the original work is cited.

Derleyen iki ayrı kitabı tek tek kitap halinde toplamayı düşünmesine rağmen *Yeni İsrailiyat: Doğu'da İsrail ve Yahudi Çalışmaları* adlı Türkçe ilk kitabın yayıncının (Libra Kitap- Rıfat BALI) tavsiyesi ile iki ayrı kitapta yayınlamaya karar vermiştir. Normalde her iki eser de aynı yayın evinden çıkması planlanmış olmasına rağmen kitap bölümünün editörlük ve yayımlama süreçlerin daha uzamaması isteğinden dolayı, yayıncının da oluru ile İngilizce derleme kitabı farklı bir yayın evinden yayınlamaya karar vermiştir.

Nobel Yayıncılık'tan çıkan bu eser uzun bir giriş (s. 1-61) ve 7 farklı kitap bölümünden (s. 63-283) oluşmaktadır. Açık bir konusu veya yoğunlaşması olmayan kitap İsrail ve Yahudilik alanında geniş bir konu içeriği olan makalelerden oluşan alanlararası bir çerçeveye sahiptir. Farklı konularda makalelerin bir araya gelmesi ile çıkan bir dergi sayısı çerçevesinde olması eserin editörlük yönünün zayıf noktasıdır. Fakat yazar uzun bir görüş yazısı yazarak farklı konulardaki makalelere bir çerçeve çizmeye çalışmıştır. Bu giriş yazısı daha önce derlediği kitaptaki giriş yazısının güncellenerek ve genişletilerek Türkçeye çevrilmiş biçimindedir.

İsrailiyat birikiminin önemini vurgulamak üzere İsrail ve Yahudilikle ilgili makaleleri bir araya getiren Yahudilik, Yahudi hakları tarihi, siyasi tarih, edebiyat konularındaki bu çok alanlı/ alanlar arası derleme kitaba Yeni İsrailiyat isim olarak seçilmiştir.

Aşağıda birbirinden değerli makaleler hakkında özet niteliğinde bilgiler verildikten sonra, bazı makalelerin konusu ile ilgili yazarın kısa görüşleri aktarılacaktır.

M Mustafa KULU, "Giriş" [Introduction] yazısında (s. 1-61) İsrail ve Yahudi çalışmaları ve Müslüman Doğu'daki kaynağı/ kökeni (İsrailiyat) ile Müslüman olmayan Doğu'daki İsrail ve Yahudi çalışmaları hakkında bilgi vermektedir. İsrail ve Yahudi çalışmaları, diğer bilimsel alanlar gibi Batı kökenli olduğu tespitinde bulunduktan sonra tarihi gelişimi hakkında kısaca bilgi vermektedir. Makalede daha çok kavramlar ikili bir biçimde ele alarak karşılaştırmaya özel bir önem vermektedir.

Müslüman doğudaki İsrail ve Yahudi çalışmalarında hakkında bilgi verdiği ilk bölümdeki üç alt başlık aslında İsrailiyat konusunda çalışmaların yapılabileceği temel alanlardır: siyaset, din ve tarih. Yazar bu başlıklar altında Müslüman doğudaki İsrailiyat çalışmalarının gelişimini ve sorunlarını incelemektedir. Yazar burada Türkiye merkezli bir bakıştan hareketle tüm Müslüman Doğu ile ilgili bir fikre sahip olmaya çalışmaktadır. Yahudi/lik ve Müslüman/lık arasındaki benzerliklere/ farklılıklara dayalı karşılaştırmaların önemini vurgulayarak Müslümanların Yahudi/lik hakkında daha sağlıklı bilgiye sahip olmasının önemini göstermeye çalışmaktadır.

Müslüman olmayan Doğu'daki İsrail ve Yahudilik çalışmalarını incelediği ikinci bölümde ise siyaset ve din başlıkları altında özellikle Çin ve Hindistan'daki İsrail ve Yahudilikle ilgili çalışmaların son zamanlardaki gelişimi ve sorunları hakkında bilgi vermektedir. Müslüman olmayan Doğu'ya göre İsrail ve Yahudilik alanında daha avantajlı olan İslam dünyasının birikimlerinin bilimsel alanda Müslümanlardan daha iyi olan Müslüman olmayan Doğu ile karşılıklı olarak paylaşılmasının önemini vurgulamaktadır.

Yazar, dağınık bir yazı olan bu giriş makalesinde Yahudi ve İsrail çalışmalarında istenilen gelişme düzeyinin sağlanabilmesi için sahip olunması gereken bilimselliğe ve akademik özgürlüğüne özel bir vurgu yapmaktadır. Bu noktada Batı'nın akademik çalışmalardaki hakkını teslim etmesine rağmen Doğu'nun da sahip olduğu olanaklara vurgu yapmaktadır. Ayrıca bölgede birlikte yaşamın ve eşitliğin olabildiğinin bir yolunun da İsrail ve Yahudilik çalışmalarının bilimsel ve özgür bir şekilde sürdürülebilmesiyle bağlantılı olduğunu aktarmaktadır.

Ramit DAS tarafından yazılan "Anlaşılmadan Çok Kınanma?": Erken Dönem Gezi Anlatılarındaki Yahudi Allosemitik Çalışmaları" [More Condemned than Understood?": An Allosemitic Study of the Jew in Early Modern Travel Narratives] (s. 63-86) adlı makale, diğer bütün milliyetçi hareketlerden ve ulus devletlerden farklı, yani istisnai yapıdaki Yahudiliği ve İsrail'i anlamada kullanışlı bir çerçeve sunan allosemitizm hakkındadır.

Makalede araştırma konusu dört başlıkta incelenmiştir: (i) Zygmunt Bauman'ın "Allosemitizm Kavramı", (ii) Erken Modern Edebiyatta Allosemitizm, (iii) Dini Yaşamda Yahudilerin Allosemitik Temsili ve (iv) Yahudilerin Günlük Yaşamda Allosemitik Temsili.

El/ öteki anlamındaki Yunanca *allo* ve sami/ Yahudi anlamındaki *semitism* kelimelerinden oluşan, sözlük anlamı öteki Yahudi olarak çevrilebilen allosemitizm kavramı, Yahudileri diğer insanlardan farklılaştırarak Yahudilere yönelik hem olumlu/ filo-Semitik hem de olumsuz/ anti-Semitik tutumları kapsamaktadır. Terim, ilk defa Polonyalı edebiyat eleştirmeni Artur Sandauer tarafından kullanılmış ve Polonyalı sosyolog Zygmunt Bauman tarafından yaygın hale getirilmiştir. Bir istisnacılık olarak Allosemitizm, tanımlanamayan ve belirlenemeyen ötekilerin/ yabancıların varlığından doğan karmaşık, müphem duyguları daha anlaşılır hale getiren bilgisel işleve sahiptir. Allosemitizm, dünyada yaygın olan anti-İslamizm/ islamofobia veya anti-Hinduizm gibi olumsuz hislere/ nefret suçlarına karşı yeni çözümler sunabilecektir.

Açıklayıcı bir kategori olarak Allosemitizm, asimile olmayı reddettiği ve sosyal ilişkide farklı parametreler gerektirdiği için diğerlerinden radikal bir şekilde farklı olan Yahudi'nin diğer bütün kişilerle aynı ölçülerle

ölçülemeyeceğinin altının çizmektedir. Allosemizm, “Yahudi düşmanlığı” ya da “filo-semitizm” kavramlarının kısıtlayıcı/ genelleyici ifadelerinden farklıdır; çünkü Yahudiler için basitçe nefreti ve sevgiyi belirtmez, fakat her ikisinin de tohumlarını içerir. Bauman, Yahudilere yönelik kızgınlığın sebebinin Yahudilerin, kurulan kategorilerin hiçbirine uymamasından ve bu nedenle karışıklık ve belirsizlik uyarısı veren birisinin ya da bir şeyin neden olduğu kaygı ve endişe anlamındaki 'proteofobi'den kaynaklandığını söyler. Ona göre proteofobi, farklı veya bilinmeyen birinin veya başka bir şeyin korkusu anlamındaki 'heterofobi'den farklıdır.

Dramatik olmayan edebiyatta özellikle de erken modern İngiliz seyahat anlatılarındaki Yahudi figürünü araştıran çalışmalarda son on yıllarda bir artış olmuştur. Makalede erken modern İngiliz gezi edebiyatında Yahudi figürünü üzerinden allosimitizm'i incelemektedir. Eleştirmenler tarafından on dokuzuncu ve yirincinci yüzyılın (modern) dönem gezi edebiyatına göre daha az ele alınan on altıncı ve on yedinci yüzyıl (erken modern) dönem gezi anlatısı, dramatik olmayan edebiyat türünde allosemizmin örneklerinin ilk ortaya çıktığı alandır.

Makale, erken modern dönem İngiliz gezginlerin yazılarında ortaya çıkan tek bir tek Yahudi imgesinin olmadığını ortaya koymaktadır. Bu dönemdeki Yahudi figürü etrafında kümelenmiş çelişkileri yorumlamak için Bauman'ın Allosemizm kavramının iyi bir çerçeve sunduğunu önermektedir. Allosemizmin eleştirel kullanılmasıyla yazar, Yahudilik ve Yahudilik üzerine devam eden çalışmalara bir karşıtlık saptamaya çalışmaktadır.

Emine ZEYTİNLİ tarafından yazılan “Osmanlı Yahudi Toplumunun Ekonomik Faaliyetleri, 1839-1923” [Economic Activity of Jewish Community of the Ottoman Empire 1839-1923] (s. 87-119) adlı çalışma kapsamlı bir aydınlanma olmadan Osmanlı Yahudilerinin kısmı reformlarla sağlanan ekonomik iyileşmesi ve büyümesi hakkındadır.

Makalede araştırma konusu yedi alt başlıkta incelenmiştir: (i) Gayrimüslimlerin Ekonomik Faaliyetlere ve Ticarete Katılması, (ii) Tarihsel Geçmiş, Başlıca Yerleşim Alanları ve Osmanlı Yahudilerinin Nüfusu, (iii) Tanzimat Reform Hareketleri ve Kurtarma Girişimleri, (iv) Osmanlı Yahudilerinin İktisadi Uzmanlığı ve Mesleği, (v) Ana iş alanlarında Değişim (vi) Osmanlı İmparatorluğu'nda Yahudi Ticareti ve (vii) Tanzimat'tan sonra Yahudi Topluluğu ve Yahudi Eğitiminin Yeniden Düzenlenmesi.

Makalede, 1840'lardan 1920'lere kadar, Tanzimat Fermanı'nın ilanından Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni bir ulus devlet olarak kuruluşuna kadar olan dönemde, Yahudi toplumunun yeniden yükselişi ve ekonomik faaliyetlere katılımı analiz edilmiştir.

Çalışmada Yahudiler mikro (sınıf, meslek veya şehir) açıdan değil makro (tarihsel, kurumsal ve karşılaştırmalı) açıdan değerlendirilmektedir. Detaylı ekonomik tablolara girilmeden ilgili literatürden genel sonuçlara ulaşılmıştır. Yahudi nüfusunun yoğun yaşadığı Avrupa (İstanbul, Salonica, Edirne, Manastir, Yanya) ve Asya'nın (İzmir, Aydın, Bursa, Halep, Şam, Beyrut, Bağdat, Musul, Kudüs) büyük Osmanlı kentlerindeki Yahudi cemaatlerinin iç ve dış genel ticaret faaliyetleri hakkında genel bilgiler verilmiştir. Topluluğun iç ve dış ticaretteki ekonomik faaliyetleri Müslüman, Hristiyan ve Batılı tüccarlar ile tarihsel olarak karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Makalede Yahudilerin Klasik dönem/ erken modern dönemin ilk asırlarında (16-17. yüzyıllar) Osmanlı İmparatorluğu'nda iç/ dış ticaret ve maliyede hayati rol oynadıkları ifade edilmektedir. Makaleye göre Osmanlı toplumundaki Yahudi topluluklarının kentleşme hızı ve oranı ekonomik yaşamı beraber paylaştıkları Müslüman toplumdan çok daha yüksektir.

Makaleye göre Osmanlı erken modernleşme döneminin sonlarında (18. yüzyıl) imparatorluğun zayıflamasıyla birlikte Yahudi cemaati düşüş dönemine girmiş ve imparatorluğun diğer unsurlarının ekonomik başarılarının gerisinde kalmıştır. Osmanlı modernleşmesinin başlangıcı olan Tanzimat'ın ilanıyla ise Yahudiler ekonomik ve kültürel olarak yeniden canlanmıştır.

Yahudilerin bu dönemde ekonomik ve sosyal alandaki iyileşmeleri cemaat/ Osmanlı içi ve dışı faktörlerle ilişkilidir. Rumların Osmanlı siyasi yapısındaki durumunun zayıflaması, reformlar sonrasında ülkede görülen iyileşmeler ve Osmanlı Yahudilerinin Avrupa Yahudileri ile kurdukları bağlantı sonrasında mesleki eğitim ve ticaret alanında göstermiş oldukları başarı önemlidir.

Yahudiler ekonomik ve sosyal alanda kısmı bir iyileşme göstermelerine rağmen, Avrupa'daki Yahudilerin aksine içsel bir aydınlanma içine girememişlerdir. Yarı sömürge olan Osmanlı'nın Tanzimat reformlarını sosyal/ ekonomik ve siyasi/ askeri bazı alanlarla sınırlı görüp, düşünsel ve bilimsel alanla ilgili bir reform olarak görmemesi gibi geleneksel Osmanlı Yahudilerinin Avrupa Yahudiliği ile ilişkileri ticari ve kültürel alanda dışsal modernleşme ile sınırlı kalmış ve düşünsel/ dinsel ve bilimsel alanda çok modernleşme olmamıştır.

Sadık KİRAZLI tarafından yazılan "Araplar ve Yahudiler: Kitlese Sığınma ve Çıkarma" [Arabs and Jews: The Mass Influx and Expulsion] (s. 121-159) adlı makale Muhammed Nebi zamanında Beni Kaynuka (624) ve Beni Nadir (625) Yahudilerinin Medine'den toplu biçimde sürülmesi hakkındadır.

Makalede araştırma konusu dört alt başlıkta incelenmiştir: (i) Medine'de Siyasi Kültür ve Medine Anayasası, (ii) Müslümanlar ve Medine Yahudileri Arasındaki Çatışma ve Çatışma Çözümü, (iii) Qaynuqā Sürgünü (iv) Banū

Nadîr'in sürgünü. Son iki başlıkta iki kabilenin sürgünü iki alt başlıkta incelenmiştir: (i) Çatışmanın Sebebi ve (ii) Çatışma Analizi ve Çözümü.

Medine şehir merkezinde yaşayan Banu Kaynuka ile Medine'nin güneyinde bir günlük mesafedeki kalelerinde yaşayan Beni Nadir Yahudilerinin yurtlarından çıkarılmasından Kuran'da (sırasıyla Enfal 8:58, Ali İmran 3:118, 3:12; Haşr 59:16) bahsedilir. Bu kabileler peygamberle daha önce yaptıkları anlaşmayı bozmaları ve düşmanlarla işbirliği yapmaları üzerine sırası ile Bedir ve Hendek savaşıdan sonraki olağanüstü hal koşullarında yurtlarından çıkarılmıştır.

Akademik çalışmalarda çatışma önleme, çatışma yönetimi, çatışma çözümü, çatışmanın tasfiyesi, çatışmayı azaltma ve çatışma dönüşümü birbirinin yerine kullanılabilir. Beni Kaynuka ve Beni Nadir çatışmalarında, peygamber normatif endişeleri ve önceliklerinden dolayı tüm bölgeye değişim getirmek amacı ile çatışma çözümü veya çatışma yönetimi yerine çatışmayı dönüştürme yaklaşımı ile sonuç almıştır. O zaman bu yaklaşımın pratikte en etkili çatışma çözümü olduğu düşünülebilir. Çatışma yönetimi bir arada yaşama olanağı olan toplumlar arası çatışmalarda müzakere, arabuluculuk, uzlaşma ve tahkim ve reform gibi işbirliğine dayalı süreçlerle kurumsal çözüm bulmaya çalışır. Çatışma dönüşümü ise o günün şartlarında bir arada yaşama yaşama olanağı olmayanlar arasındaki acil sorunda çatışma üreten yapıdaki şiddeti sona erdirmek için bütüncül ve sistemik yapısal değişim içerir.

İlk başlarda Yahudilerle müşrik Araplar arasındaki çatışmada kendisine inanan Müslüman nüfusunun az olmasından dolayı hakem rolünde olan peygamber zamanla etkinliğinin artmasıyla çatışmaların bir tarafına dönüşmüştür. Beni Kaynuka ve Beni Nadir olayı, yine Peygamber döneminde olan Beni Kurayza Katliamı (627) ve Hayber (628) Yahudileri sorunu ile çatışma çözümü veya çatışma dönüşümü açısından karşılaştırılmamıştır. Kuran'da bu iki olayda sırasıyla Ahzâb, 33/ 26-27 ve 48:20 ile ilgili ayetler bulunabilir.

Makaleye göre tarihteki her bir gerçek geçmişinden dolayı var olur. Bu nedenle, yeni ortaya çıkmakta olan İslam inancının yeni müminlerinin temel dünya görüşlerinin oluşmaya başladığı 7. yüzyıldaki Arabistan'ı tekrar incelemeden günümüz Yahudi-Müslüman ilişkilerinin karmaşık yapısını anlamak çok zordur. Aslında, Müslümanların yaşadıkları zulüm nedeniyle Mekke'den 622'de müşrik Arap ve Yahudi topluluklarının yaşadığı Medine'ye göç etmesinden sonra Yahudiler ve Müslümanlar arasında yakın ancak gergin bir ilişki yaşanmıştır. Aralarındaki bu gerginlik, kısa bir zaman sonra çatışmaya dönüşmüş ve Müslümanların Yahudileri Medine'den sürmesiyle sonuçlanmıştır. Bu noktada makale, mevcut Arap-İsrail çatışmasının detaylarına girmeden,

Medine'deki Yahudiler ile Müslümanlar arasındaki çatışmaları ve Yahudilerin Medine'den sürülmesiyle sonuçlanan çatışma çözümlerini yeniden incelemektedir. Bu nedenle, makale bu sürgünün, mevcut Arap-İsrail çatışması üzerine olası bir yansıması var mı sorunu sorarak konuyu tartışmaya açmaktadır.

1947-49 yılları yıllarındaki Arapların sürgünü konusunda ise İsrail, Arapları zorla sürdüğünü (etnik temizlik) kabul etmemekte, bunları yerlerinde olmayan/absentee olarak kabul etmekte ve dolayısıyla da bunların geri dönüş hakkını kabuk etmemektedir (tarihsel olarak savaş durumunda teslim olmayıp yerlerini terk edenlerin, kaçgınlığın, durumuna benzer).

Ali KUZUDİŞLİ tarafından yazılan "Erken "Dönem İslam Literatüründe 'Tevrat'ta Yazılmıştır ki...' Rivayetleri" [It is Written in the Torah that..." Narrations in the Early Islamic Literature] (s. 161-179) adlı makalede İslami kaynaklarda Tevrat'ta yazılmıştır (*mektub fi't-tevrat*) veya Tevrat'ta okutum (*kara'tü fi't-tevrat*) (el-Ahzab 33:6) ifadeleri ile başlayan rivayetler incelenmektedir.

Makalede tefsir, hadis ve fıkıh alanları ile ilgili rivayetler beş alt başlıkta incelenmiştir: (i) Hz. Muhammed'in Tevrat'ta Tanıtıldığını Gösteren Anlatılar, (ii) Tevrat'ta Recimin Varlığını gösteren Anlatılar (iii) Tevrat'a Atfedilen Çilecilik Anlatıları (iv) Bazı Fikhî hükümlerin Tevrat'a Dayandırılması (şarap, emlak satışı, kazayla öldürme, deve eti yeme, üvey kız ile üvey baba arasındaki evlilik) ve (v) Tevrat'ta Zikredilen diğer Konular (kible, cehennemde 19 muhafız melek rakamı)

Bu araştırmada ele alınan konu, hicri birinci ve ikinci asırda yazılmış İslami eserlerle sınırlandırılmış ancak söz konusu döneme ait eserler arasında alan sınırlaması yapılmamıştır. Makalede gereksinim duyulduğunda Yahudi ve Hristiyanların kutsal kitaplarıyla (Tevrat ve İnciller) karşılaştırmalar yapılmıştır.

Makaleye göre İslam tarihinin ilk iki asrında yazılmış olan eserlerde "mektubun fi't-tevrat (Tevrat'ta yazılmıştır ki)..." ve benzeri ifadelerle başlayan birtakım rivayetlerin incelenmesi erken dönem İslam dininin anlaşılması ve İslam, Yahudilik ve Hristiyanlık arasındaki etkileşimlerin ortaya çıkarılması açısından önem arz etmektedir. Bu konu aynı zamanda İslam literatüründeki İsrailiyat meselesi ile de yakından ilgilidir.

"Tevrat'ta yazılmıştır ki..." kalıbının yer aldığı rivayetlerin mahiyetleri, nakledilme amaçları ve en çok hangi kaynaklarda yer aldığı konuları bu makalenin temelini oluşturmaktadır. Bu tür rivayetler genelde Mukatıl bin Süleyman'ın (ö. 150/ 767) *Tefsir-i Kebiri*, Ebu Muhammed Abdullah İbn Vehb'in (ö. 197/ 812) *El-Cami li-İbn Vehb fi'l-Ahkamil Kuraniyye* ve İbn İshak'ın (ö. 151/ 768) *Hz. Muhammed'in Hayatı* eserlerinde yer almaktadır.

Sweta SINGH tarafından yazılan “Hindistan Koçin Yahudi Cemaati: Ortaya Çıkışı, Gelişimi ve Düşüşü” [Cochin Jewish Community of India: Arrival, Evolvment and Downfall] (s. 181-221) adlı makale Güneybatı Hindistan yer alan Malabar Sahili’deki Koçin Krallığı’ndaki tarihlerini on birinci yüzyıldan Portekiz, Hollanda yönetimi altındaki durumlarını İngiliz kontrolüne (1814) kadar incelemiştir.

Makalede araştırma konusu sekiz alt başlıkta incelenmiştir: Akdeniz’den Hindistan’ın Batı Kıyısında Malabar’a geçiş, (ii) Portekizli ve Yahudi Ticaret Topluluğu: Fırsat Çağı, (iii) Yeni Hristiyan ve Avrupalı Yahudi Tüccarların Gelişi: Mevcut Sosyo-Ekonomik Boyutlardaki Değişim (iv) Yahudi Tüccarlar ve Koçin Kralı: Hayat Bağlanma, (v) Hollandalı ve Yahudi Tüccarlar: Refah ve İlerleme Çağı, (vi) Hollanda-Yahudi Etkileşimlerinin Sosyo-Kültürel Özellikleri, (vii) Yahudi Cemaati ve Sosyal Bölünümün Kötülük Uygulaması: Düşüş Yolu ve (viii) Değişen Senaryoyu ve Yaklaşan Düşüş.

Şimdi Kerala eyaletinin bir parçası olan Koçin Yahudi Cemaati yeni yerleşimci Avrupalı Paradesi (veya yabancı Yahudileri) ve eski yerleşimci Malabari Yahudilerinden oluşuyor. Hindistan Koçin’deki Malabari ve Karaçi’deki ve sonrasında Mumbai’deki Bene İsrail gibi Yahudilerin tarihi eski zamanlara kadar uzanırken Goa (Konkan), Madras (now Chennai), Koçi’deki Paradesi, Surat’taki ve Kalküta’daki Bağdadi Yahudilerinin çoğunluğunu Yeniçağ’dan sonra Hindistan’a gelenler oluşturmaktadır. Bene İsrail, Bnei Menashe ve Bene Ephraim gibi bazı gruplar kendilerini İsrail’in On Kayıp Kabilesi’nin torunları olarak tanımlamaktadır. Hindistan’ın Yahudi nüfusu 1940’ların ortalarında yaklaşık 20.000’i gördü ve İsrail’e göçleri nedeniyle hızla azalmaya başlamıştır.

Eskiden beri Malabar kıyılarına Yahudi cemaatinin çeşitli göç dalgaları olmasına rağmen, çalışma, Yahudilerin On birinci Yüzyıldan itibaren deniz ticaretinin arka planında meydana gelen Akdeniz’den Malabar’a göçüne odaklanmaktadır. Bir ticaret toplumu olan Yahudiler, Hindistan’ın Batı kıyısına açılan ve süregelen kazançlı ticari fırsatları yakaladılar. Bu fırsatların yanı sıra, Akdeniz ticaret bölgesinde meydana gelen tuhaflıklar, Hindistan’ın Batı kıyısı kenarında yeni pazarlara ihtiyaç duyulmasına neden oldu. Hindistan’ın Batı kıyısında, Madai, Pantalayani Kollam, Palayur, Pulloot, Cranganore (Shingly), Mala, Chennamangalam, Parur, Koçin ve Quilon (Kurakkeni Kollam) Yahudi yerleşiminin başlıca merkezleriydi. Ortaçağ döneminde Koçin’de Yahudilerin böylesine büyük bir varlığı, büyüyen yerleşim birimleri hakkında bilgi vermektedir. 1857 nüfus sayımına göre, Koçin krallığının tamamında 1790 Yahudi vardır.

Makaleye göre Hindistan’ın Batı kıyısındaki Yahudi cemaati, Avrupa ticaret şirketlerinin (Portekiz, Hollanda ve İngiliz) gelişimiyle radikal bir dönüşüm geçirdi.

Bu, Hint Okyanusu ve Malabar'ın ticaret arenasında ayaklarını güçlü bastıkları zamanlardı. Yahudilerin yerel ticaret ve anadil konusundaki uzmanlıkları, onları Avrupalı şirketler için değerli hale getirdi. Dahası, Yahudilerin yöneticilerle olan yakın ilişkisi başka bir ek faktördü. Yahudi diplomatik becerileri ve yöneticilere yakınlığı, Avrupalı şirketler tarafından Malabar'ın ticaret dünyasına girmek için başarıyla kullanıldı. Tüm bunlar benzeri görülmemiş bir şekilde Yahudi refahını getirdi. Portekiz döneminde sinagogların kurulması, toplumun sinagoglar etrafında sosyo-kültürel gelişimine işaret eden büyük bir olaydır. Daha önce, Kahire ve Bağdat'taki sinagoglara bağımlı olan Yahudiler artık Malabar'da kendi sinagoglarına sahiptirler.

Bu süre zarfında, Yahudi cemaati ev sahibi toplumun etkisiyle büyük sosyo-kültürel sapma ve adaptasyonlardan geçti. Beyaz ve siyah Yahudiler arasında renk ve saflık temelinde sosyal bölünme bunlardan biriydi. Her ne kadar bu toplumsal değişimler ekonomik faydalar temelinde ortaya çıksa da bu durum Yahudiliğin ahlâki değerine tamamen aykırı olan ayrımcılığın karanlık mürekkebi ile Yahudi tarihinin sayfalarını boyadı. Bu sosyal kötülük, Koçin Yahudi cemaatinin bazı kişiliklerinin mücadelesiyle ortadan kalkmasına rağmen, uzun vadede cemaatin davranışını derinden etkilemiştir. Bu belirli toplumun neslinin tükenme sebebi, *Paradesi/ Beyaz Yahudi yerel Malabari/ Siyah Yahudiler* üzerinde yapılan uygulamalarda bulunabilir. Dolayısıyla, bu çalışmanın son bölümü Koçin Yahudi Cemaatinin, kültürel ve ekonomik çeşitli yönleriyle değişimine ve düşüşüne odaklanmaktadır.

Gitit HOLZMAN tarafından yazılan "Atlari da Vururlar: Beşir'le Vals (2008) ve Halfon Tepesi Cevap Vermiyor (1976) İsraili Filmlerinin Karşılaştırmalı Analizi" [They Shoot Horses, Don't They?: Comparative Analysis of the Israeli Films *Waltz with Bashir* (2008) and *Halfon Hill Doesn't Answer* (1976)] (s. 223-237) adlı makale İsrail'de 30 yıl arayla yapılan iki film hakkındadır.

Makalede araştırma konusu dört alt başlıkta incelenmiştir: (i) Köpekler, Atlar ve Savaş Bunalımı, (ii) Halfon Hill Beşir ile Waltz'a Yanıtlar, (iii) Yaeli ve Yaeli ve (iv) Bu Kan bizim Ellerimizle Dökülmedi, Kimin Yaptığını da Görmedik.

Halfon Tepesi Cevap Vermiyor (1976) İsrail'in önde gelen eğlence sanatçılarından bazılarının yer aldığı popüler, mizahi bir kült filmi olmasına rağmen, *Beşir'le Vals* (2008), 2009 Altın Küre ve César du sinema ödülü kazanan bir animasyon sanat filmidir.

Halfon Tepesi Cevap Vermiyor'un İsraili olmayan bir izleyici kitlesine tanıdık olmadığı gibi tamamen farklı türlere ait olduğundan aralarındaki yakınlığın İsraili eleştirmenlerce fark edilmediği için her iki film arasındaki benzerliği toplum henüz açık bir şekilde ayırt edememiştir.

Çalışmada, İsrail askerlik hizmeti hem erkekler hem de kadınlar için zorunlu olduğundan, her iki filmin İsrail ordusunun İsrail sivil toplumu üzerindeki etkisi yanı sıra kişisel ve ortak belleğin önemi gibi ortak temaları ortaya koyduğu iddia ediliyor.

Her iki filmde askerleri saçma askeri görevlerle meşgul olurken cinsel fantezilere takıntılı yüksek rütbeli subaylar betimlenir. Subaylar kendilerini sürekli savaş durumundan uzaklaştırmak, böylece İsrail ile Arap komşuları arasında hüküm süren savaş durumunun ümitsiz ama zararlı durumu gösteren huzur bozucu sinyaller gönderirler.

Bu yazı, bu filmlerin yapımı arasında geçen otuz yılda meydana gelen kadın-erkek ilişkilerindeki değişimlerin yanında İsrail'de sivil toplum ile ordu ilişkisindeki değişimleri her iki filme yansımından hareketle incelemektedir.

Çalışmada, Halfon üzerinden evlilik ve muhafazakar aile hayatının çok muteber olduğu geleneksel bir kültürü betimlenmesine rağmen, Beşir üzerinden yabancılaşmış bir kentsel alanda dolaşip geçmiş hatıraların ve şimdiki varoluşun anlamının ne olabileceğini düşünen şaşkın bir bireyler topluluğunu betimlenmiştir.

Semih GOKATALAY tarafından yazılan "Erken Soğuk Savaş Türkiye'sinde Yahudilerin Karikatürleşmesi: Türk Mizah Dergilerinde İsrail'in Kuruluşu ve İlk Arap-İsrail Savaşı" [Depicting the Jew in Early Cold War Turkey: The Formation of Israel and the First Arab-Israeli War in Turkish Humor Magazines] (s. 239-283) adlı makale Yahudilerin Türk kamuoyundaki çarpıtılmış imgeleri hakkındadır.

Makalede araştırma konusu dört alt başlıkta incelenmiştir: Soğuk Savaşta Erken Dönem Türk Siyasi Karikatürlerine Kuş Bakışı, (ii) Türk Düşmanı Olarak Yahudiler, (iii) Arap Düşmanı Olarak Yahudiler ve (iv) Özgür Dünya Düşmanı olarak Yahudiler.

İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde Türkiye, İsrail'in kuruluşuna ve İlk Arap-İsrail Savaşı sonrasında Türk Yahudilerinin İsrail'e artan ölçekteki göçüne tanık olmuştur. Diğer basın organları ile birlikte Türk mizah dergileri, bütün bu gelişmelere ilişkin Türk kamuoyunu şekillendirmede önyargılı bir biçimde baskın bir rol oynamaya başlamıştır.

Türk siyasi karikatüristleri hem Türkiye içinde hem de Türkiye dışında yaşayan Yahudileri Türkiye'nin, Arap Alemi'nin ve Özgür Dünya'nın düşmanları olarak tanımlamışlardır. Her ne kadar Türkiye'nin İsrail devletiyle ilişkileri 1940'ların sonlarında ve 1950'lerin başlarında sürekli olarak gelişmişse de Türk karikatüristleri Yahudileri ve İsrail'i olumsuz bir biçimde çizmiştir. Benzer biçimde, Türk karikatürlerinde Yahudi karşıtı imgeler yer almış olsa da bu karikatürler her zaman Arap yanlısı bir tutuma sahip olmamıştır. Ayrıca,

Türk karikatüristler Yahudilerin Kapitalist Dünya'nın düşmanı ve Sovyetler Birliği'nin dostu olduğu doğrultusunda mesaj vermeye çalışmıştır. Ancak gerçekte, İsrail, ABD'nin Orta Doğu'daki en önemli müttefiklerinden biri olmuş ve çoğu zaman Sovyetler Birliği'nden bir destek almamıştır. Bu tutarsızlıkları gösteren ve hem birincil hem de ikincil kaynaklardan yararlanan bu çalışma Yahudilerin Türk mizah dergileri tarafından karikatürleştirilmesini incelemektedir.